

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un jum. . 12 "
 Pe o lună . 2 "
Preț de distribuție
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Preț de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un 10 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
 se primesc la administra-
 ție.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscrise nu se ina-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

POLITICA SÂRBILOR UNGURENI.

De Eugen Brote.

Între noi românii și sârbii ungureni erau în trecut raporturi întinse și se manifestau mai ales pe terenul bisericesc. Dela despărțirea noastră ierarchică încoaci, care s'a îndeplinit firește cu o vrășmașie între cele două biserici, raporturile între cele două popoare au fost aproape rupte. De abea târziu, după ce politica ungurească a devenit mai agresivă, se iveau ici-colo semne de o apropiere, acum însă pe teren politic.

După număratoarea oficială sânt în Ungaria (fără Croația) 437 mii de sârbi, așezați în sudul regatului spre frontiera Croației, în comitatele Baranya, Bacibodrog, Torontal și Timiș. Cu noi românii ei se amestecă mai ales în comitatul Torontalului, și în sudul comitatului Timiș, între Vârșeț, Biserica-albă și Dunăre. Amestecul nu este perfect în înțelesul, că românii cu sârbii constituiesc sate sau orașe comune, ci grupuri de așezăminte române se întâlnesc cu grupuri de așezăminte sârbești.

Astăzi toate trei popoarele — germanii, românii și sârbii — cari locuiesc pe teritoriul întins al comitatelor Timiș și Torontal, se simt de-o potrivă apăsați prin administrația ungurească. Nu există pe acest teritoriu de peste trei milioane de jugăre cadastrale sau 16631 kilometri pătrați o populație maghiară băstinașă. Este evident că o înțelegere între germanii, românii și sârbii din aceste două comitate, urmând de o cooperare ar avea puterea de a

paraliza în mare parte efectele apăsătoare ale politicii de maghiarizare pe teritoriul locuit de ei.

Dacă n'ar fi alte interese legate de aceasta cooperare politică decât acesta singur, ar fi vrednic de munca cheltuită de conducătorii popoarelor din partea locului pentru realizarea cooperării. Recunoaștem, că sunt piedeci mari la mijloc, dar nu se poate ca prin stăruințe și jertfe ele să nu fie înlăturate.

Lipsa de înțelegere de acasă pricinuește precum vedem, rele, cari în importanța lor trec departe peste hotarele acestor două comitate. Trei din deputații trimiși de poporul sârbesc în camera Ungariei, dnii Mirksici, Musitzki și Manoilovici, cari până aci făceau parte din partidul naționalităților, au părăsit acest partid. Nu-i vorba că partidul nu se va simți slăbit prin ieșirea lor, din cauză că acești trei deputați, cari aparțin aripei radicale a politicii sârbești au luat dela început o pozițiune excepțională, și nu se solidarizau cu colegii lor.

În iarna trecută unul dintre ei, d. Manoilovici, a ținut să accentueze prin un discurs programatic în cameră pozițiunea particulară a sârbilor radicali. Ei se pun pe baze kossuthiste și tind la independența politică și economică a Ungariei, fără însă de a se solidariza și în alte privințe cu partidul kossuthist.

Este regretabil când o mână de sârbi nu se pot înțelege ei între ei nici chiar asupra bazelor politicii lor naționale. Din punct de vedere al unei cooperări politice

între români și sârbi divisiunea între acești din urmă nu se poate considera drept un motiv pentru ruperea tuturor relațiilor. Este fără îndoială mare abuzul politic ce ne desparte pe noi românii de aripa stângă a sârbilor, dar alte mari interese ne leagă unii de alții. Independența politică și economică a Ungariei este în tot cazul un scop politic mai îndepărtat, am putea zice și mai teoretic, decât ar fi scopul desființării politicii de neîndreptățire și de maghiarizare. Aceasta apasă în fiecare zi asupra noastră și ne împiedică; și pe sârbi ca și pe noi, în dezvoltarea culturală.

Admițând, că nu ne putem înțelege cu nici un chip asupra chestiunilor de drept public, este exclus ca să nu ne putem înțelege asupra unor chestiuni practice de toate zilele, cari ne supără neasămănat mai adânc decât orice alte chestiuni teoretice. Considerăm deci drept un pas greșit ieșirea celor trei deputați sârbi din clubul parlamentar al partidului naționalităților și încât ar fi contribuit deputații noștri naționali și conducerea clubului la această ieșire, nu suntem dispuși a aproba.

Ieșirea nu este până acum lămurită pe deplin.

Din scrisoarea, pe care cei trei deputați sârbi au adresat-o președintelui clubului, se cunosc acum motivele ieșirii, dar nu se vede ce pozițiuni vor lua ei în viitor. Vor forma ei un nou partid de trei? Vor rămânea în afară de orice partid? Se vor alipi ei de un alt partid și anume de care? Tăcerea cu privire la aceste întrebări im-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

„Blériot zboară“.

— O pagină din sbuciumările citorva sute de mii de suflete. —

Ne delectam privind lumea, ce se năpustea asupra locurilor neocupate, și ne sileam să aflăm numărul privitorilor, ce mișunau în toate părțile.

Până unde puteai pătrunde cu privirea limpede era numai o câmpie — ici-colo cu ridicături, — iar jur împrejur o mare, un ocean de oameni, cari în depărtare și-se părea nește furnicării. — „Câmpia Rákos“ are o suprafață de vre-o 40 holde. Și servește soldaților ca loc de exerciții. Să fi fost în vre-o 2—3 sute de mii de oameni, un sfert de milion! Păreau o oștire puternică cu care te-ai încumeta să mergi să cucerești întinderea. Și oștirea aceasta a învins-o Blériot, „Napoleonul aerului“. — ... Era trecut binisor de 2½ ore și încă nici un semn. Ochii și binoclele se îndreptau nerăbdătoare și nervoase spre căsuța de lemn („garage“), de unde avea să apară Blériot cu monoplanul său. Nimic. Mulți deveneau sceptici, începând să tragă la îndoială îndrăzneala și siguranța celui, ce urma să fie sârbătorit. Alții credeau de-adreptul că „franțuzul“ o să ne înșele, o să ne tragă pe sfoară; iar noi începeam a repeta, că ne-am prea grăbit. — Fapt e însă că nici curtea, dar nici perechea Blériot nu sosise încă.

— „Bere proaspătă, numai acum am început butoiul.“

— Hai la covrigi sburători, hai la cov...
 — Ilustrate cu fotografia lui Blériot spre aducere aminte, numai 2 cr. bucata.

— „Un creișar două, vre!“.

— „Nu se poate; într'alt loc e cu 5.“.

— Haisic...!

Încercam să mai glumim, doar ne vom omori cumva plictiseala și doar va trece timpul nișel mai repede. Dar parcă anume să ne năcăjească, abia mișca. Erau numai 3 ore.

— „Măi băieți mă, de-ți ghici ce e mai mult pe-aci!“

— „Prاف... oameni...“

— „Ba... vorbe.“

— „O, fire ai...“

Într'astea auzim în apropiere niște studenți dela școalele medii aplauzând din greu și strigând răzând și batjocoritor: „trăiască, ura!“

Privim sus spre căsuța lui Blériot, dar nu observăm nimic, nici o mișcare. Strigătele și răsetele se apropiau din ce în ce de noi, când vedem trecând pe dinaintea noastră un „András“ țanțoș, — polișt călări. În plictiseală află omul obiecte de haz și în cazul de față nici că putea nimeri mai bine. — Nu putea „bietul“ leși în capăt cu calul, ce-și perduse cumpătul și firea de atâta zgomot și mulțime.

La 3 ore și jum. sosește înaintea căsuței un automobil. Se văd fluturându-se pălării și baliste. Desigur va fi sosit Blériot cu dna. Ovațiile nu străbat pân' la noi. Blériot coboară cel dintâi, salută în toate părțile și măsoara cu o privire scânteietoare câmpia, întocmai cum măsoară odinioară Napoleon câmpurile de bătălie. Privește apoi cu îngrijorare în direcția, din cătrău adia

un vântuleț lin, și mișcarea ce-o face cu capul ne face să credem, că adierea aceasta lină și plăcută pentru noi, pe el l-a pus pe gânduri. Nici nu ne-am înșelat. — Căci abia trec câteva momente și în murmurul zgomotos al mulțimii se ridică încet pe prăjina de lângă căsuța un steguleț alb, ceea-ce înseamnă, că fiind vânt prea tare, Blériot nu se poate încă ridica în aer. — „Răbdare dlor!“ — voia să zică stegulețul. Noui decepții... și-apoi înjurături internaționale. În așteptarea noastră nervoasă nu mai puteam constata adevărul, și ne supăra groaznic, că „lui“ îi era vântul prea tare, pe când noi pe bună cale abia îl simțiam. Dar ne-a trecut în curând și năcazul acesta, ba l-am și uitat cu totul, având parte de niște privilegii și hazuri, cari la astfel de ocaziuni nu prea lipsesc.

Dela SE spre NE se întindea îndărătul nostru o vale cu puțină apă și cu atât mai mult nămol; și apoi astfel de locuri exhală de obicei niște gazuri specifice.

Dincolo de această vale drăguță era un loc mărișor cu zarzavaturile. Stăpânii locului erau bulgari, aveau prin urmare acolo tot, ce se ține de o gospodărie; astfel aveau și o bună grămădoacă de material pentru gunoii pământurile, și mai aveau un loc aparte, unde prăseau și creșteau iepuri. — Natural, locul acesta, dincolo de vale, nu se mai ținea de câmpie, astfel puteai să te postezi pe el fără de nici un gologan; era gratuit. Nu vă veți mira deci, dacă vă spui — așa între patru ochi, — că erau pe acest loc nu mai puțin de 80—100 de mii de inși, 20 de sate de ale noastre dintre cele mai mari. — Și apoi, știți și d-voastră, de obicei aceia fac mai multă gură

portante înseamnă că deocamdată chestiunea ieșirii lor din club nici ei nu o consideră de finalizată.

Dacă întradevăr ar fi așa, credem, că clubul parlamentar ar avea datorința să le clădească celor trei membrii ai săi un pod de întoarcere și cu aceasta ocaziune să li-se dea în marginile posibilității acea libertate de acțiune, de care se plâng că le lipsește. Unirea naționalităților nemaghiare din Ungaria nu se întemeiază pe un program politic comun tuturor, ci pe un *program de acțiune comun de apărare*.

Dacă sârbii radicali au ajuns la convingerea că o Ungarie independentă este vrednică de aspirațiunile lor politice și țin să aibă toată libertatea în manifestarea convingerii lor, nu împiedecă o conlucrare în *apărarea comună* cu ceilalți sârbi și celelalte popoare cari n'au aceasta convingere.

Îndeosebi trebuie cultivate raporturile între români și sârbi acasă, în comitat. Despărțirea ierarhică este acum un lucru consumat și amărăciunea ce ar fi mai rămas aici și colo va dispărea și ea în mod ușor. Inițiativa pentru apropierea acestor două popoare pe toate terenurile activității publice se cuvine românilor, mai număroși și mai compacți, îndeosebi în comitatul Timișului.

O întrunire a fruntașilor români și sârbi din acele părți ale locului, cu scopul anumit de a stabili cele mai potrivite și mai practice cărări pentru a ajunge la apropierea dorită, se impune.

Sânt o mulțime de chestiuni locale, unde o cooperare ar da rezultate practice încurajatoare. Chestiunile mai generale politice, îndeosebi cele de drept public să fie anume date la o parte, ca unele, cari pot să încurce în loc să descurce. Să se caute numai firile menite a împreuna și nu a despărți popoarele avizate unul de altul. Fi-rește, că succesul ar întrece toate așteptările când și germanii, fie toți fie părți din ei, ar putea fi câștigați pentru ideia cooperării, fie dela început, fie mai în urmă,

dupăce între români și sârbi s'ar fi realizat un acord oarecare.

Numai prin o apropiere de acasă, din comitate se pot întări și cimentă și legăturile politice între deputații sârbi și români în clubul parlamentar comun. Ar fi nemotivat din partea noastră a românilor, ar fi o nedreptate chiar, când ne-am amesteca în afacerile politice interne ale sârbilor și am căuta prin atitudinea noastră să sporim diviziunea între ei. Noi n'avem decât un singur interes, pe care îl putem mărturisi cu toată francheța înaintea tuturor: să propagăm pacea între popoare, și să apărăm în comun cu ele cultura noastră și a lor, amenințată de-opotrivă din partea unei politici de stat agresive și fără rost. În jurul acestui steag am dori să se strângă toți, câți se simt asupriți, și să se iubească între sine și să lucere în comun spre folosul lor propriu.

Apponyi începe. Se apropie terminul pentru intrarea în vigoare a odioasei legi școlare. Tatăl acestui furios flagel al institutelor noastre de învățământ netezește mereu terenul, pentruca fătul lui să aibă o cale mai bună, când și-o face apariția.

În scopul acesta »Monitorul oficial« publică o ordinațiune a ministrului de culte Apponyi, adresată tuturor senatelor bisericesti rom.-catolice, greco-catolice, gr. orientale române și sârbești și senatului școlar sârbesc gr.-or. asupra *procedurii disciplinare* referitoare la învățătorii din școlile confesionale. Ministrul arată că procedura disciplinară este cuprinsă în art. de lege XXVII din 1907 și că autoritățile superioare bisericesti au luat deja notă de dispozițiile ei și au făcut raport ministrului.

Pentru înlăturarea oricărei neînțelegeri Apponyi șterge statutul din 1863 asupra concedierii învățătorilor dela școlile confesionale elementare — statutul emis pe atunci de consiliul guvernial ungar de stat și cere

ca pe viitor autoritățile superioare să aibă în vedere numai legea citată și normati-vele ei.

E un blând început numai. Ce va urma, vom vedea și m.i. ales vom suferi, dacă n'om fi oameni.

Istrienii pentru cei judecați la Agram. Deputații croați și slavoni în dieta istriană au trimis președintelui partidului independist sârb din Croația o scrisoare, data din Fiume, în care își exprimă admirația pentru ținuta demnă a celor înculpați în procesul de înaltă tradare din Agram, și pentru curajul și abnegațiunea apărătorilor lor. În acelaș timp clubul croatic-slavon din Istria își exprimă durerea, că în vremea aceasta de lumină și libertate au putut cădea jertfă niște oameni, a căror singură vină a fost, că și-au iubit patria și neamul.

Sfârșitul acestei scrisori se încheie cu următoarea încurajare:

Dorim, ca durerea acestor nevinovate victime să fie un îndemn pentru sârbi și croați de aș iubi și mai mult țara și să aducă cât mai curând norocul și libertatea Croației, prin frățietate și unitate.

Ungaria -- dacă ar fi independentă. »Die Post« din Berlin scrie în legătură cu situația politică din Ungaria următoarele: Să-și aducă aminte cei dela Budapesta că un regat ungar de sine stătător și neatârnat asemănător României sau Bulgariei, încredințat cu totul puterilor sale, și-ar regrea în curând neatârarea.

Ungaria își va păstra neatinsă independența numai câtă vreme, în alianță cu Austria germană, va putea să reziste ca un șanț sau meterez neînvinș împotriva valului cutropitor al slavismului. Lăsată cu totul puterilor proprii și părăsită, Ungaria va simți în curând puterea covârșitoare a slavismului în dezvoltare.

și mai multe bazaconii, cari nu plătesc. — Așa a fost și acum. Nu s'au mulțumit golani numai cu atât, că le-au zdriplit, călcat bieților bulgari zarzavaturile, ci le-au imprăștiat tot gunolul, voind să se urce fiecare cât mai sus. Le au stricat apoi lucrurile de stropit, ba au făcut pagube și la case, urcându-se mai mulți inși pe acoperișele și coșurile caselor ș. a. ca să vază mai bine, vezi Doamne. Și-apoi natural, nici urmările nu puteau întârzia. — Abia privim într'o parte cum se dau unii de-a dura la vale, când în cealaltă parte se pornește o mișcare și învălmășeală generală... apoi strigăte și risete. Un »elvtárs« adevărat făcu ce făcu de sperle lepurii, cari o luară încât au le era numai deschisă vre-o cărărușe. Fiecare vola să prindă vre-un lepure, se împiedecau în zarzavaturi, alergau ca nebunii, și ținete apoi la ciocniri cu capetele... iar noi cești de dincoaci priveam toate aceste cu lacrimi în ochi.

— »Săracii »sârbi« — zise unul — le strică zarzavaturile.

Iar de colo un ungar, alde András cu niște mustațe mari, se umflă în pene și zice cu aroganță; așa peste umeri:

— »Las că nu le strică: altceva și așa nu merită...

Și privea mândru în jur. Văzând însă, că nimenia nu-l dă nici o atenție, se cam șterse de pe aici, mergând s'o mai spuie și la alții, că doar' va mai afla într'alt loc pe vre-un tovarăș cu aceleași »idei de stat«.

Dupăce se liniștiră cu toții, iarăși a izbucnit nerăbdarea. Se auzeau strigăte dincolo de vale, auzi de dincolo:

— »Jos cu Blériot! Asta tot e prea mult, să

ne facă să așteptăm atâta. Asta nu merge! — Faptul acesta a dat prilej unei doamne inteligente, să facă o observare de spirit.

— E interesant — zise către vecinul ei — »cei cari vin să vadă lucrul de geaba, fac mai multă gură; ei sunt cel mai nerăbdători; pe când noi, cei cu bilete, trebuie să tăcem«.

În depărtare se pot vedea o mulțime de baloane mici, cari se urcă în aer formând diferite figuri frumoase și interesante. Unele dispar deja în înălțime, nu se mai văd, pecând altele se ridică par'că din inima pământului. Au sosit tocmai la timp, ca să distragă pe cei mulți și nerăbdători.

— Ilustre..., hai la bere... beere...«

Două doamne, una dintre ele soția unui medic, leșină de călură, praf și... mai ști de nerăbdare. Ce nu-i în stare să facă curiozitatea, și mai ales cea femeiască?! Sunt transportate acasă. Bietele! Să nu vază pe Blériot!? Se poate? ...Și totuși așa a trebuit să fie.

Și mai ales tocmai acum stegulețul cel alb se coboară încet. Mulțimea rămâne cu murmurul în gură, dintr'odată par'că nimeni nu mai e în jurul tău, așa o liniște domnește. Alt steguleț urcă: roșu-alb.

— Ce înseamnă... ce înseamnă... ce« — se întreabă cu toții.

Câți-va dau explicație: »Inseamnă că nu peste mult se va urca Blériot cu monoplanul său«.

După nerăbdarea ajunsă la culme, faptul acesta ni-a venit ca un balsam răcoritor. Ni-se părea chiar în câte un moment, că n'am așteptat nimic până'acum și că încă nu sânt 2½ ore. De fapt erau înse 4 ore fără de 10 minute.

Între acestea sosește și Curtea: Archiducele cu familia etc.

Trecură alte minute grele ca plumbul, așteptând din moment în moment să vedem signalul ascenziunii: stegulețul roșu. Fiecare se gândea la ce avea să urmeze, și fiecare încerca să-și înăbușe simțământul necunoscut, ce părea că va izbucni cu vehemență.

N'a trebuit să așteptăm, atât doar' cât s'a înțreținut perechea Blériot cu familia archiducelui Iosif.

Stegulețul roșu fălăie mândru în vârful prăjinei, așteptând par'că și el să vază pe cel ce a învins aerul.

Toți priveau țință spre căsulia de lemn, fiecare cu ce avea: binoclu, ochian... alții făcându-și cu hârtii ori cu mâinile streșini la ochi. — Auziam par'că bătăile inimilor tuturor celor prezenți, simțeam cum ni-se urcă sângele în obraz și așteptam mulți, cu ochii țință într'o direcție, cele ce aveau să se întâmple. Vedeam cum e scos monoplanul din căsulia. Pieptul mi-se umflă, mi-se oprește răsufarea în gât și un simțământ vag, necunoscut până'atunci, îmi străbate tot trupul.

Văd pe Blériot stând câteva momente nehotărât îndărăptul monoplanului său, privind țință la direcția vântului. Deodată par'că-și mângăie aparatul, sare apoi cu multă ușurință în corfa șezutului aeroplanului, și apucă cârma. Monoplanul aleargă un moment pe jos, având 3 roate de motocicletă, apoi dintr'odată se ridică încet, ușurel și elegant la o înălțime de 30—35 m. Publicul izbucnește în urale; trebuia să se descarcă însuflețirea înăbușită atâta timp.

Scrisori din București.

Teatrale

Interesul, pe care actuala direcțiune a Teatrului Național îl arată față de operele dramatice originale, a făcut ca o seamă de tineri scriitori să uite lira visătoare și să se îndrepteze spre scena teatrului.

Firește, lucrurile merg greu la început. Ca să dai o bună operă dramatică îți trebuie înainte de toate să cunoști viața reală, viața adevărată cu toate patimile, cu toate bucuriile, cu toate durerile ei. Trebuie să fi luptat tu însuși cu tine și cu mediul, care te încunjoară, spre a-ți creia o cale.

Scriitorii noștri tineri, lirici în marea lor majoritate cu greu ar putea afirma că cunosc această luptă nesfârșită în toate amănuntele ei.

S'a văzut aceasta Luni seara cu ocazia jucării piesei dlui Ramură-Hertz, »Noaptea învierii«. D. Hertz nu apare pentru prima oră pe scena Teatrului Național. Cu toate acestea scâderile începătorului se observă la dânsul și de data aceasta.

E adevărat că în *Noaptea învierii* ni se prezintă scene de o zguduitoare frumusețe. Dar numai scene singuratic. Și după ce ai asistat la reprezentația întregii piese, părăsești parcă nemulțumit sala. Vezi bine că mai trebuia ceva, că sufletele arătate pe scenă nu sânt complete, nu sânt cioplite dintr-o singură bucată, că acțiunea lor de multe ori este nenaturală și nemotivată.

În *Noaptea învierii* este vorba de sbuciumările pe cari le are o femeie, care prin necredința sa și-a omorât bărbatul.

Matei Revereanu, aflând că soția sa din prima căsătorie, Cora, îl înșală cu Victor Graur, profesorul copilului său, este lovit atâta de grozav încât moare. În urma lui rămâne un copil din prima-i căsătorie Mircea și un copil dela Cora, Dinu.

La vestea morții tatălui său, Mircea, care studia în străinătate, se întoarce în țară și e surprins de turburarea Corei, care și pierde firea văzând câtă asemănare este între Mircea și bărbatul ei Matei.

Fiu întors din străinătate începe să bănuiască vinovăția mamei sale vitrege, care, văzându-se bănuită, e gata să plece din casă.

E noaptea învierii. Cora e gata să p'ce, când deodată apare pe scenă Mircea, venind cu lumânarea aprinsă dela biserică. El seamănă așa de mult cu tatăl său, încât Cora tresare. Afară se aud clopotele învierii. Atmosfera asta de înălțare sufletească o doboară pe Cora. Ea și mărturisește

vina. Mircea e gata să o ucidă, dar la gândul că fratele său Dinu ar rămâne fără mamă, o iartă.

În jurul sbuciumărilor piesei se grupează întreaga acțiunea acestei piese, care dacă nu e dintre acelea cari rămân, ne îndreptățește totuși a crede că autorul ei ne va da în curând și opere de o reală valoare, în cari efectul de scenă nu va fi căutat, și simplitatea și naturalitatea vor lua locul atâtor rafinerii.

Căci, omeneste judecând, o femeie, care a fost în stare să și înșele atâta vreme bărbatul, care după moartea acestuia rămâne în casa lui și înălțenește la tot pasul urmele lui, tresare și și mărturisește vina, de ce? Pentru-că Mircea seamănă mult cu Matei.

Tot Luni s'a jucat și *Laïs*, piesă cu subiect antic de Emile Angier, tradusă în vremuri de marele Mihail Eminescu.

Și, fiindcă veni vorba de traduceri, nu putem trece cu vederea o nouă dispoziție a direcțiunii Teatrului Național. Până mai anii trecuți traduceri se făceau ca vai de lume. Câți-va ovreiși certați cu gramatica dar, grație firei lor, în termeni excelenți cu cutare director, monopolizaseră traduceri din nemțește și franțuzește.

Lucrurile s'au schimbat astăzi. Cei mai de seamă scriitori ai noștri au fost angajați cu traducerea pieselor străine. Până acuma s'a jucat *Brîndușa* în traducerea novelistului Gârleanu. În curând vor urma alte traduceri făcute de scriitorii noștri recunoscuți, între cari una de Brătescu-Voinești.

D. Eliade a avut fericitul gând de a da o parte din piese să fie traduse de studenții dela seminarul de limba germană și franceză dela universitate, supt conducerea profesorilor respectivi.

Idela e cât se poate de bună. Căci în chipul acesta traducerea fiind controlată de profesori competenți, fiind apoi discutată în seminarii, se înlătură orice falsificare a textelor. Se dă pe de altă parte tinerimei academice mai mult imbold spre a se interesa de mișcarea teatrală atât din țară cât și din străinătate.

La seminarul de limba germană al d-lui profesor *Simeon Măndrescu* se lucrează de ocamdată cu mult zel la traducerea spiritualei comedii a lui Kleist, *Ulciorul sfărîmat* (Der Zerbrochene Krug). Controlul traducerei îl face d. Măndrescu în persoană.

Coresp.

Disciplina în armata franceză.

Respectul individual înainte de orice.

E cunoscut lucru că soldatul francez e admirabil tratat de superiorii săi și că în Franța disciplina înseamnă cu totul altceva decât brutalitate.

De aceea aroganța în care s'a făcut culpabil căpitanul duce de Broglie lovind cu cravașa pe un biet soldat care, pare-se, nu s'a dat destul de iute la o parte din cale-i, a indignat pe măsură opinia publică franceză și toate ziarele pariziene — absolut toate fără distincțiune de culoare politică — n'au găsit cuvinte destul de aspre ca să înfierze purtarea brută a ofițerului.

Faptul s'a petrecut acum câteva zile la Alençon. Mai mulți soldați se întorceau dela tabără și mergeau liniștiți pe un drum destul de strîmt cînd căpitanul de Broglie, adjutantul generalului Louvat, trecînd printre ei în mers grăbit își făcu loc jucînd din coate. Un soldat, cel din urmă din șir, cam zăpăcit de trecerea bruscă a superiorului său, stătu o clipă în loc, nedumerit. Hartăgosul căpitan, enervat de piedecă, ridică cravașa, zdrobi cu dînsa fața soldatului și trecu mai departe. ceilalți soldați văzînd faptul începură să murmure. Plin de minie, căpitanul de Broglie se întoarse din cale-i și, drept sfidare, mai dete câteva lovituri nefericitului soldat. Și l-ar fi maltrat mai rău poate dacă n'ar fi fost oprit de sergentul-major care-i conducea pe soldați și care-i opuse o energică rezistență.

În alte țări — în Germania bunăoară, unde brutalitățile ofițerilor sunt număroase — lucrurile ar fi rămas baltă; nu însă în Franța unde demnitatea individuală trece peste orice. Un raport fu făcut de sergentul-major în chestiune și o plîngere fu depusă de militarul maltrat. Generalul Louvat, aflînd întimplarea, făcu o severă morală aristocratului căpitan și îi ordonă ca, a doua zi, să facă scuze publice victimei sale din ajun. Căpitanul de Broglie se scuză într'a-devăr, în chipul cel mai umilitor pentru dînsul și aceasta în fața întregului regiment. Soldatul la început nu vru să primească scuzele superiorului său ci își menținu plîngerca. Cedă însă înzistențelor camarazilor săi...

Cazul e interesant. În alte țări poate — în multe altele chiar — el n'ar fi avut nici o importanță, dat fiind obiceiul de a se bate în armată pentru orice fleac. În Franța însă, el a luat proporțiile unui adevărat eveniment. Și nu scuzele publice făcute de un căpitan unui simplu soldat, constituie evenimentul — în alte țări punctul interesant ar fi tocmai acesta — ci faptul că un soldat a fost cravașat de un ofițer. De mult nu s'a mai auzit aici așa ceva. Soldatul francez, cel mai inteligent soldat din lume, e și cel mai respectat de superiorii săi. Poate tocmai faptul acesta îi dă și mai mult inteligența, tratat cum e ca om nu ca animal de muncă. Și cu toate astea, în Franța nu se joacă nimeni cu disciplina; ea nu-i însă confundată nici cu cruzimea nici cu disprețul față de inferiori.

— »Asta a învățat să sboare așa iute. Deștept băiat.«

Și-apoi punete iarăși pe ris. Așa ris sgomotos n'am mai auzit, ca atunci.

În vremea asta isprăvind Blériot cu audiența se ridică a 2 a oră la 4 ore și 30 de minute. Calea de astădată a fost o adevărată manevră, lăsându-ne să pătrundem în toate tainele aeroplanului, arătându-ne adecă toate mișcările, ce numai se pot închipui, cu o îndrăzneală, ușurință și frumusețe de admirat. Îl vedeam urcându-se când mai sus, când iarăși coborîndu-se mai jos, întocmai ca o rândunică mălastră înieptându-se când într-o direcție, când într'alta de tot contrar. Ți-se părea, că Blériot își conduce aeroplanul cu atâta plăcere și voie — mai ales că aerul încă a încrămenit parcă, iar soarele se zgâia dintr'un vîrf de deal —, încât credeai că n'o să se mai coboare. După 8-10 min. s'a coborît între uralele nesfârșite ale mulțimii. De astădată însuși arch. Iosif l-a cercetat pe Blériot în căsulia lui de lemn și i-a predat mulțumitele și admirațiile sale, iar micul prinț Iosif Francisc a fotografiat aparatul și perechea Blériot, ceace altuia nu i-a fost permis.

O pornim spre ieșire, voind a pătrunde și noi până la mașina de care ne despărțea vre-o jum. de klm. Era cu neputință să răsbatem până acolo, când mă gândesc acum, dar atunci eram orbiți. Ieșiți afară de barlere abia putem pătrunde printre trăsuri și oceanul de oameni, cari priveau gratis. N'am ajuns însă nici până la jumătatea drumului, când auzim din nou tăciturile motorului dela monoplan, și de astă-dată l-am văzut

Intâl mașina pornește înspre noi, apoi făcînd o curbă în formă de S, o ia spre dreapta, apoi apucă în partea stîngă a rondoului. În momentul următor se apropie deja repede — cu iuțala unui accelerat — de noi, crește necontenit, și cum a ziam și tăcînitul continuu al motorului dela aeroplan, mi se părea că văd apropiindu-se de mine un bondar, un viespe urlaș, dar ușurel și foarte elegant. O mașină cu o coră, în dreapta și stînga cu câte o aripă de câte 6 m., înainte cu un mechanism în formă de 8 (»helice«), iar îndărăt un fel de coadă: 2 aripioare, ce se leagău atât de lin... Și mișcările elegante, undulațiunile svelte și ușurele, curbele admirabile, ce le descria monoplanul, imprimându-ți parcă ideea de-a vedea într'ânsul pe Blériot flegmatic, și zimbînd, te făcea să-ți svăcnească inima cu putere supt influința unui ceva necunoscut pîn'atunci, și să-ți ridici automatic mîna la pălărie, să o arunci în sus strigînd: »Vive Blériot!« — Insufletea era atât de mare, încât chiar și unul, care pe semne nu știa franțuzește, ținea să-i strige lui Blériot în graiul lui:

»Vivat la Français Blériot!« Dar' cui îi mai ardea de răs acum. Sorbeam din ochi pe Blériot cu aeroplan cu tot. Siguranța mișcărilor de tot felul ne a frapat și încântat. De cinci ori a încunjurat cîmpia jur împrejur timp de 8 minute, și s'a lăsat apoi în jos tot atât de grațios și ușurel, ca și când s'a urcat, alergînd un moment și pe pământ. Nici nu s'a oprit bine, când din loje, de pe tribune l-au năpădit din toate părțile, neștiînd bietul Blériot în cătrău să lasă. Soldații simplii l-au apucat, l-au ridicat pe umeri, iar' cineva din publice i-a aruncat în gât o cunună de

lauri cu inscripția »Lui Blériot, Napoleonul aerului...« Un adevărat triumf, mai altfel ca a lui Caesar ori Napoleon, căci Blériot a robît o lume întreagă... A trebuit să intervină poliția și să i rupă drumul spre loja arhiduceului, care dorea să-i vorbească. Archiducele Iosif îi ieși în cale și-i întinde mîna, Blériot văzîndu-și mîna murdărită de mechanism, voiește să și ascundă mîna; arhiducele însă i-o apucă, i-o strînge cu căldură și-i zice:

»— Nici odată să nu ți-o ascunzi; nici mîna cea mai curată nu știe face, ce ai făcut d-ta...«

I a adus apoi elogii, gratulându-i din inimă atât el, cât și nevasta lui. S'au întretînit după acestea mai mult timp cu perechea Blériot.

Și pe când noi regretam că nu-l vedem pe Blériot, stăteam ca tîmpiți de cele văzute, neștiînd să zicem altceva, decât să esclamăm.

— Foarte frumos, admirabil... măreț!«

Și cu toții priveam în vag, părăndu-ne rău parcă de ceva!?

Voiam tocmai să plecăm, când un signal, un steguleț vînat, ne făcu atenți, că Blériot se mai urcă odată. Într'acestea un biet tinăr elegant, la modă, ghetee galbene avu nefericitul gând, — pacoște și pace —, să treacă valea dincoaci, cu ce gând numai el va fi știind. A ajuns ce e drept, dar' plin de nămol, aproape până în brău, căci sîrînd valea cu pricina, cea »cu puțină apă, și mult nămol«, a căzut într'ânsa. Și-au răs cu toții pe conta lui, mai vartos femeile.

— »Hă, hă, hă... Așa-ți trebuie, dacă vrei să imitezi pe Blériot... hă, hă, hă...!«

Cum s'a serbat centenarul în comuna Glîmboca, profopiatul Garansebeşului.

În ziua de 4/17 Octomvrie c., conform circularului consistorial, s'a oficiat sf. liturghie cu pompa cuvenită. După sf. liturghie s'a ținut parastas pentru pomenirea marelui Şaguna, la care au dat răspunsurile duioase cântăreţii bisericei, împreună cu pruncii şi tot poporul adunat în biserică, căci la noi ştiu cânta în biserică şi bătrânii şi bătrânele.

În mijlocul bisericei era aşezată masa acoperită cu negru, iară portretul mare al sărbătoritului răposat era înconjurat de verdeaţă şi lumînări aprinse. După parastas s'a citit de preotul local, predica ocazională trimisă de I. P. S. Sa mitropolitul I. Meşianu, cu ton înalt şi respicat la înţelesul tuturor evlavioşilor creştini.

Deoarece trecuse deja 12 ore şi pruncii perduseră răbdarea preotul publică în biserică că după amiază la 3 1/2 ore se va continua serbarea cu copii de şcoală, şi invită publicul cu mic şi mare, bărbaţi şi femei să participe la aceasta serbare. Invăţătorilor încă le pune în vedere să aducă pruncii de şcoală la biserică la timpul fixat. Pe urmă a publicat programul de jos, cu care s'a continuat serbarea Punct la 3 1/2 ore a început sunetul clopotelor şi bubuitul trescurilor vestind serbarea pentru întregă comuna.

Părintele Iuliu Musta a oficiat în mod foarte demn aceasta măreaţă festivitate, care ne-a amintit de faptele mari ale celui mai harnic şi măreţ arhiepiscop al nostru. Iată şi programul serbării:

Cuvânt de deschidere de preotul Iuliu Musta, în care arată scopul serbării de astăzi. Troparul morţilor, cântat de cântăreţii bis. cu copii şi poporul din biserică.

Prelegerea despre viaţa şi faptele marelui arhiepiscop Şaguna, compusă în stil popular şi pe înţelesul tuturor de Virgil Musta, absolvent al facultăţii teol. din Cernăuţi. S'a cântat condacul morţilor: Cu sfinţii odihneşte.

Serbarea s'a terminat cu cuvântul de încheiere al preotului I. Musta, în care propune ca să se procure cărţi şi foi cu privire la viaţa şi activi-

alergând foarte aproape de noi, apoi urcându-se şi dispărând în depărtare. În minutul următor Blériot era iarăşi de asupra noastră, urcându-se a 3 a oră la dorinţa publicului, acelor ce-au plătit. De astădată s'a ridicat şi mai sus ca întâi şi a doua-oră, până la 40—45 m.

Arborii sunt tixiţi de copii, iar prăjinele şi stâlpii din stradă îmi par ca nişte statui, la cari se închină mulţimea, ce le înconjoară. Lângă mine pe o căruţă de marfă privitorii sunt unii în spetele altora; nici chiar femeile din aristocraţia înaltă, cari ieşiseră în grabă la stradă nu se sfîiră a se urca pe aceste căruţe şi aşi flutura batistele. Şi o biată nevăstuţă a căzut cu Blériot în gură de pe căruţă, pierzându-şi echilibrul în însufleţirea ei prea mare; nu i-s'a întâmplat însă nimic. Blériot se îndreaptă iarăşi spre noi, şi acum pentru ultima oră, ca apoi să se coboară încet, grav, în triumful celor, pe cari i a frapat şi învins.

Cum a fost reîntorcerea acasă, câte nu s'au întâmplat în învălmăşeala şi praful, ce s'a lăsat ca o negură pe pământ, cine ar mai putea şi spune. Trenul, tramvaiele gemeau, automobilele pufălau, răsuflau greu, iar trăsurile nu puteau face nici un pas, într'atât s'au înghesuit. Ce să mai vorbesc de noi?..

Se întunecase binişor, când vedeai câte o tră-

tatea repositului arhiepiscop Andrei baron de Şaguna.

Aceste scrieri se vor împărţi tuturor țăranilor (economilor), cari ştiu ceti în comună, *întru aducerea aminte de această serbare. Intreg poporul adunat a votat din banii bisericei 50 cor. spre acest scop.*

Biserica a fost tixită de popor, copii, bărbaţi şi femei, care cu mare evlavie au azistat la această serbare exclamând necontentit îndatinatul şi vechiul »Dumnezeu să-l lerte«, iară preotului i-sau adus cele mai frumoase laude pentru laudabila iniţiativă de a serba în așa fel centenarul marelui Andrei.

S'au întâmplat şi fapte urâte. Cu regret trebuie să amintesc că deşi învăţătorii comunali, cari şi ei să cred a fi români ortodoxi, deşi au fost rugaţi a lua parte cu copiii de şcoală nu numai că, nu au participat la aceasta serbare, ci în mod demonstrativ, unul s'a dus cu biciclul la preumblare, iară celalalt desmăţat în cămaşe pe stradă înaintea bisericei sta de vorbă cu neşte indivizi pe care i a reţinut să ia parte la serbare. Pare-mi-se că atât pricep. Copiii în număr mare au venit singuri la serbare, așa că ei zu priceput mai bine însemnătatea serbării decât educatorii lor.

Un azistent.

Din străinătate.

Călătoria țarului. Cea mai mare pază se desfășoară de către toate autoritățile în drumul călătoriei țarului. Așa guvernul rusesc a dispus ca dealungul călei ferate pe unde trece trenul imperial o să fie lanțuri de soldați de o parte și de alta. În ziua de 7 Octomvrie v., țarul a plecat din Odessa, cu trenul spre Italia. În Varșovia pe unde va trece țarul s'a luat severe măsuri de pază, încât poliția a cerut proprietarilor de case din stradele pe unde va trece Suveranul, să declare în scris că garantează cu viața lor că nici un terorist nu se află la dânsii.

Dealungul liniei Torino-Racconigi s'au postat un lanț de 2000 infanteriști și 1000 soldați din cavalerie.

Președintele consiliului de ministri d. Giolitti, împreună cu d. Tittoni, ministrul afacerilor străine au plecat la Racconigi spre a primi pe țar.

sură cu câte 8—9 inși, câte o căruță de povară ducând bărbați și femei inteligente, și pe bieții pedestrași — bărbați, femei și copii — plini de praf, de par'că se întreceau din manevrele de vară.

Iar Pesta în timpul acesta va fi odihnit și ea nițel, scăpând — cel puțin pentru câteva ceasuri — de mai mult de jumătate din locuitorii săi. Și după cât am înțeles au fost și foarte mulți provinciali pe aici. Li las acum pe ei să mai povestească minunile, ce le-au văzut.

Eu îmi închid ochii, ca să mă visez și eu într'un aeroplan învingând, ca Blériot, o lume întreagă...

Azi dimineață, când mă scol, aflu că contele Mihail Károlyi *m'ar fi prevenit* și ar fi cumpărat monoplanul lui Blériot cu 25.000 de coroane, va să zică cu un bagatel. Nu mi pare rău acum; nu doar că nu l-ași fi știut dirija, dar... să spun sincer, n'aveam parale...

Budapesta, 18 Octomvrie n. 1909.

Narcissus poeticus.

Se află precis că împăratul la Besançon va avea o întrevedere cu regele Victor Emanuel III. și cu Fallières președintele Franței.

Reforma electorală în Franța. În Noemvrie, camera va pune în discuție proiectul guvernului cu privire la modificarea legii electorale de acum. Primul ministru Briand a declarat că dacă din pricina lipsei de vreme la alegerile parlamentare din Maiu, nu se vor putea aplica noile reforme, însă se vor aplica la alegerile consiliilor comunale.

Dramul biruinții.

Trăim în veacul naționalității. Toate popoarele cu pricepere își îngrijesc de ființa lor etnică — adică limba, biserica și cultura. Națiunile cele mai puternice dela aceste principii au pornit, cum sint germanii ori englezii —, la ce înălțime de muncă au ajuns și cât de solidă li-e viața!

Există acum un războiu perpetuu, mai ucigător ca cel vărsător de sânge, care are ca concluzie: popoarele slabe mor, iar pe ruinele lor să ridice cele crescute în cultura existenței lor naționale. Precum nu toți indivizii sint născuți în acele împrejurări, așa și națiunile; precum nu orice individ e privilegiat de soartă, așa și națiunile. De aici nu rezultă că acelea care a avut o copilărie prea amară să nu aibă pe urmă activitate rodnică, precum nu rezultă ca copilul sărac să nu ajungă (după ani de învățătură într'o poziție socială fericită, — dinpotrivă la popoare ca și la indivizi acelea popoare care au avut o copilărie nefericită, acelea care sint crescute în lipsa bucuriei, acelea înving greutățile și ajung în rîndul națiunilor cu drept la viață, în scaunul de cinste, de unde din experiența propriilor lor suferinți și-a creiat statornicia.

Noi, poporul românesc, ne asemănăm cu cele ce-am grăit aici. Altă națiune nu mai este care să fi trecut prin atîtea nenorociri. Istoria dovedește.

Posiția geografică, clima, producțiunea solului, toate la un loc, au determinat ca dușmanii ai tuturor vremurilor să se năpustească pentru a ne fara moșia, a ne omori. Iarăși istoria dovedește vitejia noastră. Prin procedare mișesească ni-s'au răpit pămînt și frați. De aici am rămas trunchiați. România liberă privește îndurerată la copiii ei ducînd viața amarită supt stăpîni de alt sânge.

Ce-i pierdut, — e bun pierdut! Hotarele nu să mai pot schimba, rămîne să ne păstrăm ființa etnică — numai prin cultură națională. Învierea e aici.

Privirile fraților subjugăți se îndreaptă spre noi, ca fiul rătăcit spre mamă, dar mama plînge și să mărgește a-i trimite copilului din depărtare scrisori duioase, fără a-l ajuta căci nu poate.

Să arătăm faptele cum sint.

România liberă are boala ei, politicianismul fals. Programul ușurel al politiceii de aproape jumătate de veac, care nu a lucrat statornic și e constatat.

Popoarele au vreme de stagnare, din nefericire și noi o avem.

Oamenii mării, patrioții lui, 48 — nu sint. Din dezechilibrul dintre păturile sociale au eşit: răscoalele din 1907.

Temelia unui popor e țărâna mea și tocmai acștia la noi sint chemați mai puțin la rostul țării.

Supt luxul nostru e sărăcie, supt aerul nostru că, nu ne pasă de nimeni, e viața răstignită de mina Jidanilor, și a tuturor străinilor. Bogăția unei țării: economia și industria, e în stăpînirea străinilor, — noi săraci în țară bogată! Vom trăi mult așa? Și iată războiul cel mai fatal ce l-am avut vre-o dată în atîtea secole de urgie — e aceasta!

Însă sintem popor cu viitor. Generația nouă crește în spiritul vremurilor noi, în crezul culturai naționale — și vom învinge.

Vom învinge căci mărirea noastră ca națiune de abea acum își ia ființa. Odată cu creștirea sinului, e dela sine ca și celelalte membre ale corpului să le îngrijim.

Constatări adevărate sint acestea: Noi nu am dat nimic mult fraților de peste hotare, pe cînd ei ni-au trimis mari cărțurari și-ai școlai, și-ai patriotismului, și-ai literaturii în serviciul cauzei naționale. Noi nu am venit cu nimic serios pentru ei de oare-ce la casa noastră e încă negură.

Ni-am mărghinit a plînge ca femeile, pe cînd la frați floarea cărți și-ai condeiului precum și norodul zac în temnița celor mai nedrepte apăsări.

Singura rezoluție care ne rămîne este: să ne cunoaștem, să ne înfrățim durerile și să împreunăim cultura. Programul activității lui Şaguna, să-l urmăm.

Boalele secrete! scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotoi”. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 19 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela **Farmacia Salvator în Ruma nr. 1** (Slavonia). — — —

La noi puțini cunosc viața fraților subjugăți, vor fi cari cunosc 3%. Presa e chemată a alipi sufletele. La noi nu are aproape nimeni această grijă, americanismul și jidovismul să oglindește în viața tiparului gazetăresc și a revistelor. Presa zilnică se ocupă de toate sinucidările de dincolo de ocean, numai de viața românească de pretutindeni — nu. Ici și colo știri răslețe, vagi, în loc de a fi urmărit fapt cu fapt. Nu contribuim cu nimic statornic, dacă la un eveniment însemnat ne mărginim fonografic a transcrie discursurile ori telegramele, ci însuși presa toată vremea să discute grelele probleme ale vieții subjugate, să nască în sufletul milioaneilor de români interesul către tot ce este românesc. Nu ne folosesc vorbele pompoase ale tribunilor naționaliști de ocazie, ci profesorii de universitate, la școli secundare, ori la universități libere mereu să aducă în vie lumină viața românilor de peste hotare.

Apropierea sufletească e aceea care pornește dela tiparniță.

Aceștia din regat să dăm obolul nostru tiparului românesc de peste hotare. Să nu uităm o clipă: cercetarea în carte, limba, biserica și cultura românească ne va mîntui!

Pentru istoricii unguri.

Vederile unui istoriograf polon asupra originii noastre.

Intre dările de seamă ale societății de științe din Varșovia a apărut o lucrare a d-lui E. Boguslewski intitulată: In chestia originii românilor.

În disertația aceasta plină de erudiție autorul polonez a ținut cont pe lângă consultațiile diferiților autori străini și de cartea d-lui Ovid Densusianu publicată la Paris (1901) sub titlul »Originea limbei române«. Concluziile care le scoate autorul în studiul său asupra originii românilor sînt următoarele:

1. Românii din Regatul României, cei din Transilvania și din țările vecine, adică din vechea Dacie sînt descendenții coloniștilor romani și ai slavilor, care locuiau cu ei în aceste părți.

2. Limba românească s'a format din românizarea limbei slavilor acestora și din slavizarea limbei latine.

3. Populația slavă în mijlocul căreia s'au stabilit coloniștii romani, era dacă.

4. Dacii, adică slavii, care locuiau în Dacia, erau aci autochtoni, pe când popoarele, care le impuneau dominațiunea lor *veniseră mai tîrziu*; cum au fost romanii, goții, avarii, bulgarii și în sfîrșit *ungurii*.

Așa să exprimă istoricul polon și aceleași vederi le-au împărtășit toți istoricii mari ai Europei, între care și câțiva unguri, care din cauza păstrării adevărului istoric bine înțeles, că n'au putut urca vr'o catedră universitară, cum a urcat-o bunăoară un Moldován Gergely în urma meritelor sale grozav de »moderate« pe terenul filologiei române și al literaturii ungurești.

Dar falsificarea istoriei în școalele din Ungaria este considerată drept virtute și acela, care arată o mai mare destoinicie în aceasta materie — destul de rușinoasă dealcum — au dreptul la avansare și la considerațiunea celor mari și tari.

Nu odată elevii români de prin școlile ungurești aud că »Valahii« au venit în Ungaria, ca păstori de oi prin sec. al 13-lea, că originea lor (a »Valahilor«) e bulgărească și câte și mai câte nărozil.

Și aceste falsificări inadmisibile în orice țară cultă, la noi sînt încurajate, chiar de organele superioare ale învățămîntului.

Dar știința ungurească nu e o știință adevărată. Ea nu se bazează pe principii, ci e învăluită toată în spiritul tendențios al maghiarizării.

De aceea vedem atâtea nulități predicând de pe catedră cu o însuflețire demnă de o cauză mai bună, — cultul celei mai josnice îndeletniciri omenești, al proselitismului național. — De aceea vedem cocoșându-se pe catedre, de unde ar trebui să răsără numai lumină curată, oameni, ca Moldován Gergely, ca Siegeszku și vor mai veni, încă, și alți »savantți« de specia lor — nu pentru meritele lor științifice, pentru că n'au sărmanii stocul de cultură necesar unul om de litere — ci pentru că știu să cultive orgolul șovinist al Apponyilor, și să-și batjocorească neamul ai căror zenorociți fii sînt.

Adevărata știință nu rabdă în atmosfera ei astfel de microbi. — În văzduhuri înalte aceștia sînt sufocați și pică, ca gândacii când își ard aripele la flacăra luminării. De aceea nu strică »savantților« unguri câte un bobărnac fie el și indirect, ca acesta al istoriografului polon.

Câte o linguriță de medicament de felul acesta — la anul una — și sperăm că se vor vindeca și ungurii de boala Ungariei mari, unice și indivizibile. — Și atunci Siegiștii vor rămănea acolo, unde merită, după cultura ce o au: La oi!

In jurul chestiei Ferrer.

Mișcări revoluționare.

De câteva zile au răsunit puștile soldaților spanioli prin care s'a stîns viața lui Ferrer, dar sîngele lui cere răsbunare, și aceasta va ajunge pe toți aceia cari s'au făcut părtași de asasinarea lui. Procurorul procesului Ferrer a fost omorît și lui îi vor urma toți ceilalți păcătoși, căci moartea-l pîndește și va cădea fără milă asupra lor. Prim-ministrul spaniol, care a avut mare parte la omorîrea lui Ferrer, și-a dat demisia în urma nenumăratelor atacuri îndreptate contra lui. Camera spaniolă vrea să se spele cu tot prețul vina acestui odios asasinat, spunând că tribunalul de n'a recomandat regelui pe Ferrer pentru agrățiere, căci voiau să dea un exemplu pentru temerarele turburări de astăvară din Barcelona. Alții aruncă vina în spinarea clericalismului, încercînd să-și cârpească cinstea, dar ne putem aștepta ca fiecare să-și ia partea de răspaltă. Regele însuși își plimbă lașitatea prin vastele sale ale palatului s'au, fără să îndrăznească a ieși în mijlocul poporului. Dar ori cât de groase vor fi zidurile până la dînsul și ori cât de puternică va fi garda ce-l încunjoară — el înțelege și știe cu siguranță ce-l așteaptă. Liniștea aparentă ce domnește în Madrid e un prevestitor nu de pace și împăcare, ci de furtuna care se va deslănțui fără milă asupra capetelor păcătoșilor.

Manifestații contra lui Maura.

O comisie constatătoare din scriitorul Perez Galdos și mai mulți deputați parlamentari și ai senatului, a cerut concesiune pentru o adunare populară de manifestație, care se va ținea Duminică. Scopul manifestației este să dea o expresie mai puternică dorinței generale, ca ministrul Maura să-și dea demisia și să nu mai fie niciodată pus în fruntea afacerilor publice. La caz că nu se va da concesiune pentru această adunare, se așteaptă mari turburări, nu numai în capitală ci și în provincie.

Ministrul Maura avînd în vedere dispoziția publică care s'a întors contra lui și deoarece ministrul de externe a declarat că nu-i aplicat să lucreze cu el în tovarășie — și-a și înaintat demisia, care a fost primită de rege. Nu se știe cu siguranță cine îl va moșteni portofoliul.

Starea regelui.

Regele silit de evenimentele postume morței lui Ferrer trebui să stea închis în palatul său, căci nu numai anarhiștii, ci și elementele moderate s'au hotărît să răsbune moartea lui Ferrer. Toți cari au intrare la palat — sînt perchiziționiști până la piele și numai după asta se pot prezenta în fața regelui. Palatul întreg e împresurat de o puternică gardă, de asemenea miniștrii, când ies la stradă sînt încunjuțați de polițiști și agenți secreți. Când regele a voit săptămîna trecut să meargă la teatrul *Comedia*, la intrare lumea l'a primit cu fluierături și hulduieli, încât a fost silit să se rentoarcă. Locuințele miniștrilor sînt păzite de miliție, căci în una din nopțile trecute revoluționarii încercaseră să le aprindă.

Lombroso pentru Ferrer.

Din Florența vine știrea, că câteva zile înainte de moartea sa savantul Lombroso a trimis următoarea telegramă redacției *Avantine*:

»Cu modestul meu nume protestez și eu contra asasinării lui Ferrer. Esterminarea acestui bărbat nu-i altceva decît o crimă josnică«.

Teroarea în Barcelona.

Situația la Barcelona e foarte îngrijitoare; dintr'o zi într'alta se așteaptă izbucnirea unei noi sîngeroase revoluțiuni, cu caracter și mai violent decît cea din lulle trecut. Autoritățile exercită o adevărată teroare. Ajunge ca cineva să fie auzit de un spion că pronunță numele executatului de Miercuria trecută, pentru ca imediat să fie declarat arestat și închis în Carcere Modelo.

Un mare număr de persoane, la cari, în cursul perchizițiunilor domiciliare motivate de pomenitul atentat, s'au găsit scrisori de ale lui Ferrer, date cu ani în urmă, au fost arestate.

Congresul național bisericesc.

Sedința a șaptea.

— Prin telefon. —

Sibiu, 22 Octomvrie.

Sedința e prezidată de mitropolitul. La propunerea dlui *Dr. Gheorghe Dobrin* congresul hotărăște ca consistorul mitropolitan să ceară dela guvern lichidarea ajutoarelor de stat ale eparchiei de Caransebeș.

Congresul mai ia apoi următoarele hotărări: 1. *Se vor susține și mai departe școalele primare.* 2. *Se va înființa un organ central didactic pentru învățatorii din întreaga mitropolie, cu sediul în Sibiu.* 3. *Se vor înființa mai multe posturi de revizori școlari pentru întreaga mitropolie.*

O discuție deosebit de interesantă s'a încins în jurul chestiunii susținerii școalelor, asupra căreia vom da raport amănunțit.

Mari manifestații contra vlădicului de Arad.

Ca un eflux al hotărîrii deputaților congresului de a reprobă pe episcopul Aradului pentru participarea lui la desvălirea statuiei lui Kossuth, s'a mișcat acum și strada împotriva P. S. Sale.

S'au făcut în două rînduri manifestații înaintea palatului mitropolitan, unde sălășluiește episcopul I. I. Pap. Întâi, aseară, la orele 10 și jumătate. Au luat parte 100 până în 120 de persoane. Manifestanții au cântat în batjocură »Kossuth nóta«, aranjînd un strașnic șari-vari. A doua oară, noaptea, după orele 12. Vre-o sută de manifestanți, în frunte cu muzica, care cânta marșul lui Rákozy, au aranjat un nou șari-vari. O parte din manifestanți strigau »Éljen Kossuth Náczi«, pe când alții cântau »Kossuth nóta«.

Schuber Lajos

Szabadka, Beresényi-u. 314.

vopsitorie de primul rang și atelier de curățit hainele de mătase și fire de lână, cu putere de aburi

Primește vopsirea și curățirea de haine bărbătești și femeiești, uniforme, perdele de dantele și tunis, umbrele, broderii Dantele vopsesc conform gustului celui mai rafinat, după modele. Primesc curățirea de materii de mobile atât în casă, cât și afară de casă. Mănuși de glassé și rocuri de piele se vopsesc elegant. — Hainele de doliu se vopsesc în decurs de 24 ore. — Comandele poștale se execută prompt și conștiințios

Geamurile palatului mitropolitan au fost aproape toate sparte.

Manifestația a făcut mare impresie în Sibiu, — lumea o comentează cu multă bucurie. Autorii ei sunt studenții și meseriașii tineri din Sibiu.

Situația politică.

— Prin telefon. —

Budapesta, 21 Octombrie.

Nesiguranța deplină e stăpână iarăși pe situația politică. După eșecul de Miercuri, miniștrii s'au dat în brațele fatalității, cu nădejdi sfărmate. Ei sunt convinși dinainte că o colaborare a partidelor actuale nu se poate infiripa în curând și că deciziunea Majestății Sale n'o să urmeze decât poate peste o săptămână — două.

În cercurile politice de aici domnește o mare depresiune și oamenii politici sânt cu desăvârșire desorientați asupra evenimentelor ce pot să urmeze. Miniștrii — cu excepția lui Kossuth — au plecat cu toții pe la moșiile lor în provincie, un semn mai mult că în desfășurarea crizei a intervenit o fază de liniște.

O pagină din moravurile noastre.

»Ciardașul« dela Bîrzava.

Am primit zilele trecute la redacție o scrisoare — mai mult o icoană tristă a obiceiurilor noastre la țară — unde în siguranță și fără a putea fi controlați de marile public, demulte-ori ne dedăm la indulgențe nepermise, ba chiar destrăbălări. Un membru în redacție a stilizat scrisoarea de mai jos și a dat-o la ziar supt titlul »Un preot care bate în pînteni«.

Onorată Redacțiune! Referitor la petrecerea din Bîrzava al cărui venit e destinat pentru ajutorarea bisericii din Căpruța, vă comunic următoarele: scandalizat în sufletul meu, de inconștiența națională a unui preot român, poreclit naționalist de pe vremea alegerii deputatului Vasile Goldiș.

Un preot român perciunat. — Inconștiența sa națională. În 4/19 Oct. a. c. în Bîrzava s'a ținut o petrecere supt conducerea preotului Dimitrie Maci, din Căpruța. La această petrecere au luat parte și vre o cincă jidani și patru unguri din din jur. Și ce să vezi în ziua aniversării centenarului marelui Șaguna? În loc ca în programul ce a precedat petrecerea să fi fost și un fragment din viața marelui Șaguna arătând și prin aceasta actul de pietate față de cel mai mare fiu al neamului nostru mult obidit, zic pela miezul nopții să pune popa Maci din Căpruța — și vezi Doamne ca și iel să facă un act de curtuozie ca și cei ce au luat parte la desvâlirea statuei lui Kossuth, — să pune zic și comandă țiganilor lăutari un ciardaș unguresc, de cum nu s'a mai văzut pe valea Murășului de pe vremea deputatului Vancsô.

Striga acest preot slab și uitat de sine la »csuháj« de să zgândăra și părul pe capul lui. Iar o ungueroică blondă zicea cătră alta: »Nézd Maci, Maci bokázik«. Priveliștea cea mai tristă era că tineretul s'a încins la un ciardaș puternic afară de trei preoți, trei doamne și un comerciant. Te scârbeai în suflet de atâta slăbiciune națională. Vedeai pe ochii preotului jidănit Dumitrie Maci, cum ochii lui îi strălucesc de bucurie făcând și pe placul Șloimilor și a Tuhutumilor, când să știe că ei prin prezența lor la petrecerile noastre voesc a ne câștiga și pe terenul social. Nu știe acest preot nevrednic de prescura românească, că supt dosul zimbetelor prietenoase a fiilor lui Árpád, să ascunde o ură de veacuri, ura dintre două neamuri, cari nu sunt menite a trăi la olaltă în prietenie până-i ceriul!

Nu știe acest preot slab ce a zis marele învățat Iorga că sentimentul național vine numai dintr'un anumit grad de dezvoltare a culturii naționale? N'a văzut acest preot slab când în pauză un învățator harnic din părțile Aradului a cântat »Deșteaptă-te Române«, iar oaspeții jidovi au pro-

testat în casa ta proprie. Halal și rușine de așa preot nevrednic!

Cu stimă:

Ignatie Vișoiu,
preot.

Astăzi ni-se trimite recomandată scrisoarea de mai jos, drept împlinire la cele spuse de noi. Ținem de bine să publicăm amândouă aceste scrisori, căci ori-cum ar fi ele — fiecare conține un simbul de adevăr.

Onor. Redacțiune!

În nr. 127 al »Tribunei« a apărut între informațiuni un articol cu titlul »Un preot care bate în pînteni« care articol să referă la persoana mea, ca conducătorul petrecerii din Bîrzava.

Înainte de toate trebuie să constat, că articolul s'a scris din inima unui rău voitor al persoanei mele, carele ascuns în tufă, fără a-și iscăli cinstitul nume mă atacă în mod infam și nedemn, c'am comandat »csárdás« și am jucat.

Declar solemn că eu »csárdás« la petrecerea aranjată în Bîrzava n'am comandat, nici am jucat, ba nici în sala de dans nu am fost cînd muzica a cîntat »csárdás«-ul — precum dl tufar afirmă — căci eu am fost într'o chilie, mai îndepărtată de sală, în societatea unor buni prieteni și cunoscuți ai mei.

În fine întreb pe dl tufar: că nu i rușine a da în publicitate astfel de informațiuni perverse despre persoana unui preot, care începînd dela prima sa activitate pastorală, a fost luptătorul neîmpăcat întru prosperarea neamului său din care face parte?

De altcum cu un tufar infam, care nu-și iscălește numele sub informațiunea sa perversă, nu stau în polemie.

Pentru clarificarea adevărului rog să bine-voiți a da loc rectificării mele, în ziarul Dvoastră »Tribuna«. Căpruța. la 8/21 Octombrie 1908.

stimător:

Dimitrie Maci,
preot ort. rom.

Din parte-ne n'avem altceva să observăm decât că, chiar dacă d. Maci n'ar fi comandat ciardașul și nu l-ar fi jucat, ci ar fi permis numai ca în o petrecere românească prezidată de d-sa să se întample inconștiența asta, conduita d-sale națională a fost în acest caz condamabilă cu atât mai mult, cu cât oaspeții străini ai petrecerii au comis obrăznicia nemaipomenită de a manifesta în acelaș timp împotriva imnului nostru național »Deșteaptă-te Române«.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 22 Octombrie n. 1909.

— **Nouii membri la Reuniunea femeilor române din Arad.** S'au înscris zilele acestea:

D-na Augustin Beleş-Șimand ca membră fundatoare, plătind taxa de 100 cor.

D. Augustin Beleş-Șimand membru pe viață cu 40 cor.

D-na Maria Monța-Șiria ca membră fundatoare 100 cor.

D. Dr. Emil Monța, membru pe viață 40 cor.

D-na Cornelia Doge-Lipova ca membră ordinară 4 cor.

— **40 de ani dela logodna regelui Carol.** La 4 Octombrie s'a împlinit patru-zeci de ani dela logodna M. S. regelui Carol, cu M. S. regina Elisaveta. Logodna s'a serbat la 4 Octombrie 1869, la casteul Monrepos din Wied. Cu câteva zile mai înainte, la 30 Septembrie, Alteța Sa prințul Carol s'a întâlnit la Colonia cu Alteța Sa principesa Elisaveta de Wied.

Îndată după celebrarea logodnei, principele Carol trimete din Neuwied, ministrului președinte Dimitrie Ghica, următoarea telegramă:

»Chemat prin sufragiul națiunii române, de a prezida la destinele ei, îngrijirea de a lucra din toate forțele mele la dezvoltarea și fericirea noii mele patrii, a devenit singurul și unicul scop al vieții mele.

»Când am primit tronul care îmi fu propus de iubirea și încrederea unui popor întreg, nu mi-am ascuns că gândirea intimă care a prezidat la aclamarea unanimă a principelui strein a fost aceea de a vedea întemeindu-se în România o dinastie statornică, care să fie scutită de fluctua-

țiunile politice la cari țara putea fi expusă, precum și de a se afla mai presus de rivalitățile și de luptele partidelor.

»Dacă despre aceasta aș fi putut păstra în sufletul meu cea mai mică îndoială, ea ar fi dispărut înaintea manifestațiunilor neconținute repetate, și ale camerelor și ale marilor corpuri ale statului, și ale întregii țări în general, care n'a lăsat nici-odată să treacă o ocaziune fără a-mi aduce aminte această aspirațiune tot atât de ardentă cât și legitimă a poporului român.

»Eu pururea am ținut de a satisface cât mai curând această dorință atât de scumpă a românilor și dacă mi a fost cu neputință de a îndeplini până la astă oară, vina a fost a împrejurărilor precum și a gravelor ocupațiuni cari au absorbit întâii ani ai domniei mele.

»Astăzi sunt fericit de a putea da poporului meu garanțiile de ordine și de stabilitate pe cari el le reclamă pentru viitorul său, vestindu-vă că eu am îndeplinit logodna mea cu principesa Elisaveta de Wied, născută în 29 Decembrie 1843.

»Aducând prin canalul D-v. acest fact la cunoștința țării, căreia am consacrat existența mea întreagă, întâia mea datorie este de a mă adresa cu rugă cătră Atotputernicul, pentru ca el să proteagă și să binecuvinteze România în noua eră ce o conduce înainte și să-mi dea înțelepciunea și forțele necesare spre a face fericirea sa.

Carol.

La 7 Octombrie principele trimite tot din Neuwied, și I. P. S. S. mitropolitului următoarea telegramă:

»Plăcând divinei Providențe a co-ona în fine dorința ce am avut de a găsi o soție demnă de asociat pentru înalta misiune ce mi am propus în iubita mea patrie, mă grăbesc a ruga pe Prea Sfinția Voastră, pecum și pe tot clerul român, a înălța rugă cătră cel Atotputernic pentru binecuvântarea acestei uniuni atât de scumpe inimii mele.

Carol.

Camera și senatul României trimet imediat felicitările lor, la care Principele răspunde din castelul Weinburg, președint'lor co purilor legiuitoare:

»Am primit cu o vie plăcere felicitările ce mi-ați adresat în numele camerii. Cunoscând sentimentele sale dinastice, nu mă îndoiesc că alegerea ce am făcut va fi aclamată cu entuziasm de toți reprezentanții națiunii.

Carol.

Domnitorul a fost viu felicitat de toată lumea de prin orașe și chiar sate, lucru care l-a făcut să le mulțumească la toți prin această telegramă adresată președintelui consiliului de miniștri:

»Adânc mișcat de demonstrațiunile afectuoase și de felicitările ce neconținut am primit și primesc pentru logodna Mea, felicitări ce mi vin dela orașele și satele României, dela marile corpuri ale statului, dela autorități, dela o mulțime de femei și bărbați, Eu, prin aceasta viu a le arăta cele mai sincere mulțumiri atât în numele Meu, cât și în numele principesei Elisaveta.

Limbagiul călduros al acestor demonstrațiuni îmi probează că sorgința lor purcede din inimă; aceasta constituie pentru mine o puternică dovadă despre devotamentul românilor pentru dinastia lor, și mă încurajază și mai mult pentru îndeplinirea misiunii ce mi a încredințat națiunea.

Mulțumesc încă odată tuturor în genere și fiecareia în parte de urările ce Mi au adresat.

Ziua curândă când mă voi afla împreună cu Consoarta mea în mijlocul poporului român, va fi una din cele mai frumoase zile ale vieții Mele.

Carol.

În ziua de 3 Noembrie 1869, se serbează la Neuwied și cununia perechii domnitoare.

— **Averea lui Ferrer.** După împușcarea lui Ferrer de cătră guvernul spaniol, ziarele s'au ocupat mult și cu starea lui materială.

Se spune, că fostul profesor și librar dispunea de o avere imensă, în urma speculațiunilor reușite și a spiritului lui de întreprindere.

Ferrer avea o casă asupra căreia a ridicat în diferite rânduri o hipotecă de 450 de mii de franci.

Mai avea și o tipografie mare, care-i asigura iarăși un venit destul de mare.

În momentul când a izbucnit revoluția în Barcelona, Ferrer și-a amânat plecarea în Anglia, nu pentru a lua parte activă la mișcarea revoluționară, ci pentru a studia la fața locului fluctua-

țuniele valorilor la hursă mai ales a acțiunilor de electricitate cu care voia să speculeze. Să vede că dorul acesta după câștig nu i-a fost a bine.

— **Ișgonirea unui profesor rutean.** Corespondentul nostru din Cernăuți, ne comunică:

Profesorul rutean Milcovici și-a început astăzi, la Universitatea din Cernăuți, prelegerile sale de istorie a românilor.

În momentul când ruteanul Milcovici s'a urcat pe catedră, s'a ridicat președintele asociațiunii studențești române »Junimea«, Morariu, care a luat cuvântul că studenții români nu vor îngădui, ca un profesor de naționalitate străină să ție în nemțește, prelegeri de istorie a românilor.

De față erau peste 150 studenți români. Milcovici a răspuns că, deși recunoaște dreptatea revendicării românilor, el nu poate renunța la cursul său, pentru că a fost numit prin decret; dar pentru că studenții nu-l lasă să vorbească, nu-i rămâne decât să părăsească sala.

Și a plecat.

— **Lombrozo și crima din Montjuich.** Celebrul criminalist italian Lombrozo încă înainte de moartea sa a trimis ziarului »Avanti« din Roma o telegramă, prin care ruga redacția acestui ziar să protesteze în numele său, pentru crima fâptuită de guvernul spaniol asupra socialistului Ferrer.

— **Nenorocirea unui vas român pe Dunăre.** Din Tulcea ni se anunță că ieri la orele 6 și 45 d. a., șalupa automobil »Isacce« a fost lovită la punctul Privalul porței de către vaporul de pasageri rusesc ce face cursa Odesa.

Lovitura a fost atât de puternică încât șalupa s'a răsturnat.

Locotenentul Dumitriu comandantul șalupelor și caporalul șef al șalupelor au pierit în valuri, înecându-se.

S'a deschis o anchetă.

— **Rostand și iar Rostand.** Nesfârșita reclamă ce se face în jurul piesei »Chantecler« a lui Edmond Rostand, a făcut pe mulți să se cam plictisească și să ia la vale pe gloriosul autor al lui »Cyrano de Bergerac«.

Zilele acestea a apărut la Paris o broșură din biblioteca »Oamenii zilei« în care Rostand e batjocorit cum nu se poate mai rău, e numit reclamă de bilciu și e contestat ca talent literar. Broșura amintește și epigrama care s'a scris cu prilejul intrării lui în Academie:

Aici zace Edmond Rostand,
Fost școlar de omenie,
Pe care »Cyrano« l-a făcut celebru
Iar »Aiglon« l-a dat uitării.

Pe de altă parte, majoritatea presei continuă să povestească toate anecdotele privitoare la genialul poet, pe care-l urmăresc pas cu pas.

Unele spun că Rostand nu se înțelege cu principalul interpret al lui »Chantecler«, Guitry, care vrea să facă pe cocoșul așa cum înțelege el, nu cum îl silențe autorul. Rostand vrea ca autorul său să-și ție minile supt aripi și o mască de cocoș pe obraz. Guitry, a cărui țarie stă în expresia feței și a gesturilor, se împotrivesc proiectelor lui Rostand, fiindcă, zice el, nu e un simplu fonograf care recită versuri.

Rostand, care e și un actor de seamă, cere foarte multe interpretelor, cari nu-i pot satisface toate gusturile. Într-o vreme era vorba ca chiar autorul să joace pe Chantecler.

În ultimul număr al revistei »Je sais tout«, e un articol lung, consacrat celui mai glorios autor de azi. Articolul e însoțit de frumoase fotografii, reprezentând pe Rostand la diferite vârste, pe părinții, pe nevasta și copiii săi, pe unii din principalii săi interpreți etc.

Într-una din aceste fotografii, Edmond Rostand stă de vorbă pe o barcă, cu compatriotul nostru De Max, ilustrul tragedian, care a jucat pe Aiglon.

† **Necrolog.** La 13 Oct. c. a repausat în Lazitul părintelui Liviu Radu din Laz — Teodor. Înmormântarea osemintelor defunctului s'a întâmplat Vineri adevădat în 15 l. c. d. a. la 3 ore în cimiterul gr.-or. rom. din localitate.

La actul înmormântării au participat On. dnl: Gheorghe Popovici paroch în Ciuhol și Ioan Simoc paroch gr.-or. din Chiraleu, învățătorii Gheorghe Pelle, Chirileu și Adrian Putici din loc. Predica funebrală a fost rostită din partea părin-

telui Gheorghe Sopavici, care prin cuvintele sale pătrunzătoare a stors lacrimi mulțimei de față.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, prafuri pentru dame, Cremă de obraji, cosmetici, spongii și instrumente de gumă.** Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui *Burger Frigyes* cu firma: »la un corn« în *Kolozsvár*.

x **In farmacia lui Moldt Béla din Gyertyámos se află și »Crema Ideal Violetta«** cea mai bună și mai corespunzătoare timpului de azi și e cea mai nevătmătoare dar nobilitoare de obraji și mâni. Prețul 1 și 2:50 cor.

Felurimi.

Glumele unei maimuțe. Orașele franceze de provincie țin să se laude cu câte un animal sălbatic, scăpat din cușcă. Am povestit la timp despre tigresa care a băgat în răcori pe cetățenii din Marsilia și despre leul care a scăpat din cușcă într'un alt oraș.

Sâmbăta trecută, o maimuță a ieșit din cușca ei, ca să facă o preumblare în orașul Pay. Scena s'a întâmplat seara, la prefectura acestui oraș, în sala rezervată arhivelor, acolo unde dorm de veacuri, dosarele prăfuite. Doi funcționari se munciau să puie în regulă hârtiile administrative, când, un al treilea interveni, deschizând ușa răpede și întrebând:

— N'ați văzut maimuța? întrebă el, cu un glas pe care oboseala scării îl făcuse găfăletor.

— Maimuța?! răspuse, unul din cei doi funcționari, crezând că e vorba de șeful său. Dar nu știi că Sâmbătă după prânz nu vine la birou?

— Ba pe ziua de azi n'a venit deloc la birou! răspuse cellalt funcționar.

— Da nu e vorba de maimuța — aceia! răspuse noul venit. Eu vă întreb de maimuța care a scăpat dela menajeria din piața Breuil!

Nici nu isprăvisse bietul om de vorbit, când, maimuța de care era vorba îi sări în spinare și cu o altă săritură, se ascunse între niște teancuri de hârtii prăfuite, pe cari începu să le scormonească un nor de praf, orbitor, se ridică în odaie, funcționarii începură să alerge după maimuța, dar vânătoria fu zadarnică, deoarece praful le astupa și vederea și răspirarea.

Unul dintre archivari deschide fereastra, ca să răsuflă. Atunci, maimuța șugubeață se aruncă afară, se urcă pe un stâlp de telegraf și înodându-și coada, începu să facă giumbușlăcuri. După ce s'a săturat de glume, o luă agale-agale spre menajerie și intră în cușca ei.

... Și acum, să poștească marsilliezii să se laude cu tigresa lor, dacă le mai dă mâna.

Economie.

Piața grânelor din Arad.

22 Octomvrie 1909.

Tirguirea din cauza neploierii este generală. Ar fi foarte de dorit, ca în curând canalele ceriului să se deschidă. Negoțul de bucate e slab.

S'a vândut azi:

grâu 400 mm.	14:20—14:40
orz mm.	6:80—6:90
ovăs mm.	7:10—7:20
secară mm.	9:10—9:20
cucuruz 500 mm.	5:20—5:40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Octomvrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Griuu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil
Din comitatul Albei — — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățanesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitate I. — — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie — — — —	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I. — — — —	14 » 75—14 » 95 »
Ovăs de calitate I. — — — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăs de calitate a II. — — — — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

Poșta administrației.

Dr. B. Brașov. Adresa cerută e: Via Milazzo 51.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Specialități de halne pretești și bărbătești.

IOSIF DRAGAN

atelier de croitorie engleză
.. pentru domni ..

Oradea-mare - Nagyvárad

Nagy Sándor - u. 1.

(Lângă prăvălia Cziller).

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a on. inteligențe românești din Oradea-mare, com. Bihorului și din comitatele vecine. **Executare elegantă**, conform gustului și după modele. Specialități de material englez, scoțian, de Reichenberg și din țară. Condițiuni de plătire favorabile, după modul din străinătate. În provincie la dorință — — merg personal. — —

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran“^{ul} a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Custimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subțioarelor am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage m-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subțioare. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrișă, îl află de neprețuit. Custimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subțioare, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

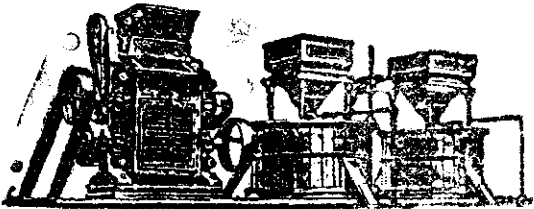
Molnár János apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fleri,
dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăcut cu marcă să se primească

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.
Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Petőfi nr. 63



Se recomandă pentru lucrări de mori și de edificii cari cad în bransa lui, d. e.

Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, mașini de cernut și mașini automate pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

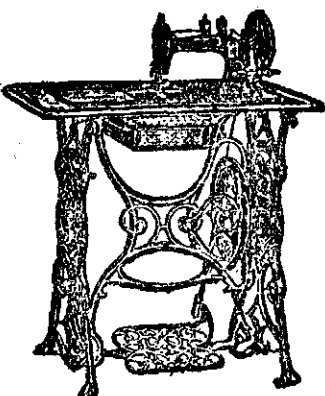
La dorință trimite deseneuri de plan și proiect de buget.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVÁR, strada Merczi 4.



Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.



Gramofone și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 45.
— Preț curent gratuit. —



Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe Andrassy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în ori-ce cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139, la firma :

Kneffel Károly és Fia

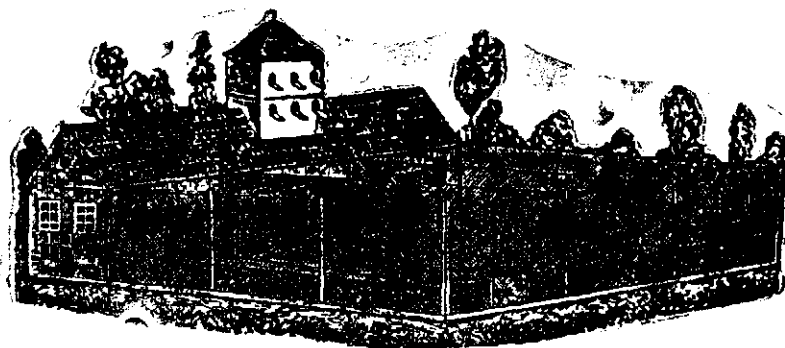
mare comerciant de cărbuni
Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).



Neubauer János

fabricant de funii, țesături, de grilajuri, de site și saltele de sârmă.
DEBRECZEN.



Recomandă preparatele sale de sârmă ca : țesături de sârmă din aramă fer și zinc are în depozit pentru mori fabrici și scopuri agricole. Recomandă și de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, curți de galte, sită de sârmă cu ramă de fer la lucrări de pământ, nisip, petriș ș. a. Apărătoare de scântei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastice pentru pat pe staluri de fer și lemn. Cu un cuvânt tot felul de lucrări ce se țin de aceasta branșă.

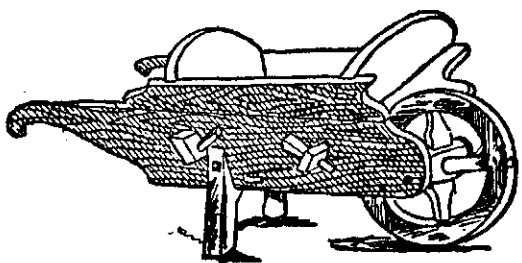
CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

VENZEL GYÖRGY,

FABRICĂ DE LEMNĂRII ÎN

ZEIDEN — FEKETEHALOM (lângă Brașov).

Unealta bună e $\frac{1}{2}$ lucru!



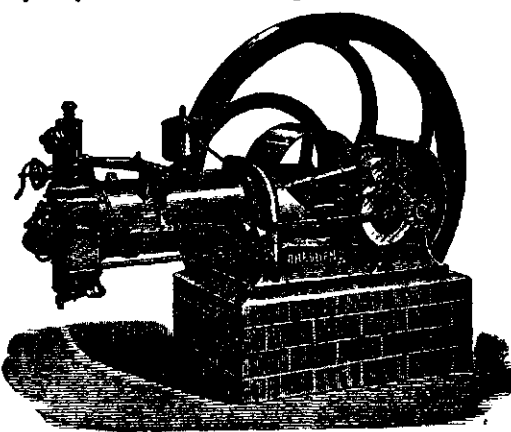
Se fabrică lavite pentru gilit, din cel mai bun material de lemn și I-ma de fier, mai departe roabe pentru căratul petrișului și săpători, pe lângă garanția toată bucată cu cel mai moderat preț.

Preț-curent, celor ce se provoacă la această — foarte li-se trimite gratis-franco. —

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14.



Recomandă motoare mânate cu ulei brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și orice artelă tehnicii oleiuri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu —

Catalog de prețuri se trimite gratuit și franco.

Altoi de viță.

Catalog ilustrat gratuit și franco

primesc toți ceice-l cer. Acest catalog să-l procure și cei cari nu comandă viță altoită, pentru că el conține o mulțime de sfaturi și învățături despre cultivarea viței și manipulara vinului, cu multime de ilustrațiuni. La colonia mea de vie se află de vânzare cu milioanele altoi de viță europene și americane cu rădăcină și mai ales din vestitul soi „Delaware“ — pe lângă preț moderat. Aceasta o adevărată și miile de epistole de recunoștință, printre cari și multe dela conți și principii.

Adresa : Szűcs Sándor fia szőlőtelepe Bihardioszeg.



Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin miile de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, au strică sănătatea, ceea ce er defectul celor de până acum.

Prețul : 1 duzină de Zenith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zenith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zenith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provăsat cu marca Zenith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă

Agentura principală în Ungaria :

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stoffe,

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume:

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceia orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

Nicolau Iosif,

Arad, strada Deak-Ferencz 31.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 25.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăcută cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protalbin, lueii și matt, — șipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Recomand în deosebi specialiile mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regai-colară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregătesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în duminici și sărbători.

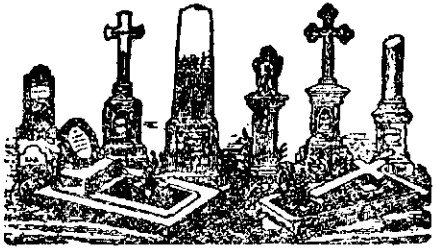
Cu deosebită stimă:

Csizhegyi Sándor, fotograf.



ALBERT KLINGENSPOHR măiestru petrar în Mediaș (Medgyes). ● Filiala în Sibiu (N.-Szeben) 5.

Mare de-pozit de **monumente mormântale** din piatră: greasă, marmură, granit și enit și labrador. În urma experiențe îndelungate și a cumpărării în mare atât a calității cât și a iestinatății acestor lucrări mă află în poziția de a satisface întra toate pretenziunile on. public. Invit on. public să cerceteze depozitul meu frumos asortat. Comandele se execută pun-tual



Cu schițe și prospecte **■ servesc gratuit. ■**

Primesc spre execu-tare totfelul de lucrări de zid și sparg-năcare la bransa mea pe lângă serviciu prompt și pre-țurile cele mai ieftine.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia **Debreczen** : : farmacia **Arany Gyógyászati**

Nu mai există reumă!

Cine voește să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din reumăniul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al căru efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în neapăratele cazuri de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

la colorii blond, brun și negru. Efect la moment
O singură vopsea e de ajuns, ea păru sau musta
la o lună să albi culoarea ce o dorește. Nu în-
aprește păru. O sticlă cu medicament pentru ori
și se culose 4 cor.



MUSTAȚA E FRUMOSA

Acă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

este mult bună pentru îngrijirea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie nenecunoscută. Efectul se vede foarte înțe și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fl. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu tambura gratuit.

Cafea



proaspăt prăjită de mai multe ori la zi, scutită de mirosuri neplăcute, se capătă numai la imp. de cafea și thea



„Atlantica”

Mașini prăjitoare de cafea aranjate pe motoare electrice se pot privi în vitrina boltei din

Arad, Andrassy-tér 20 (Palatul Fischer Eliz).

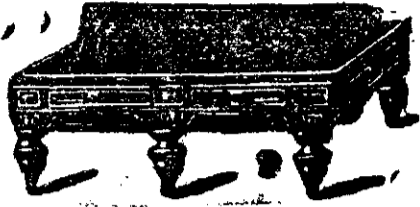
— Telefon pentru oraș și comitat Nro 609. —

Joan J. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școlă, prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atențiunea on. proprietari de cafenele, și restaurante asupra atelierului meu de biliarde, unde le săvârșesc pe lângă prețurile cele mai moderate și garanție.



RUDOLF CZECK : urmașul lui :
Julius de Molnár

SIBIU (NAGYSZEBEN) Grosser Ring Nr. 19.

Execută totfelul de icoane artistice.

Platinatipla icoane simple mici și până la mărime naturală. — Picturi renumite cu ulei în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc bucuros.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fil., 6 buc. 1 cor.

**Picurii alpini <sup>por-
tru</sup> stomac**

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac
— sunt nelătecuți. —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.



Haine pentru copii !

Export en gros en detail.

Frank & Berg

„La Fortuna”. — Telefon nr. 85.

Versecz, Andrásy-ut.

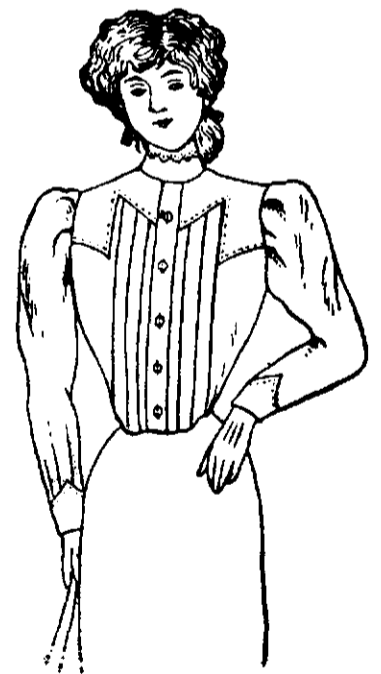
Oferă pe lângă magaziile colosale un mare asortiment pentru ales de articole solide și bine lucrate ca :

Șurțuri, Albituri de dame, Jupoaane-Taft, Jupoaane de Cloth de Lüster și de Flanel.

Mai departe :

Costume și Rochii, Halaturi, Haine de Princese, Haine pentru copii și copile, Blouse cu dantele, Blouse de mătăasă, Jachete,

Albituri pentru dame !



Blouze de Flanel, Fuste de bafistă.

Blouse de noapte, etc.

Șorțuri de băieți d in pânză și Cöper

Din toate categoriile dela prețul cel mai ieftin până până la cele mai pompoase.

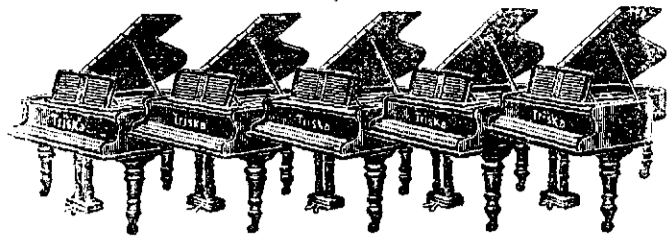
Jachetele noastre de desupt Cloth și Șurțele se bucură de o mare, durabilă popularitate în public din care cauză am fost nevoiți a mări în odată aceasta divizie de mărfuri.

Revanzătorii primesc la dorință mostre. — D că ceva nu se potrivește, se poate trimite înapoi. Primim zilnic comenzi ulterioare și serisori de recunoștință.

Principiul nostru este : »Numai marfă nouă, solidă, facon eminent, material bun preț fix cu Fortuna«.



FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

≡ **TRISKA J.** ≡

în Cluj — Kolozsvár, Séta-tér nr. 10.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

Numai fabricate de prima calitate.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință sosite în timpul din urmă:

O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).

Străformarea pianului meu lung în „Mignon” scurt, ce și-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătatea și trăinicia lui.

Pianiști virtuozii, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când vă exprim sincera mea mulțumire și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul D-v. Cu osebuită stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.

Firma Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datores on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru nimic nu se poate deosebi de unul nou. Cunoșcătorii mei voiu recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul perfect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Dle Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți enunț, că pianul meu „Beregszászy” de 40 de ani l-am dres în nouă formă, că mai gata e ca unul nou.

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kuun Géza.

Dlul J. Triska, măiestru de plane Loco.

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparatură l-am conezcut D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár
profesor ord. la academia de științe.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și providerea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datoria când îți exprim mulțumirea și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trăinică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godefréd
vice-comit. comit. Beszterce-Naszód.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția internă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțumirea și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Gróf Mikes Miklós.***Firma Triska Cluj**

Prin șirele acestea vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melos, ceea ce Dv. vă servește spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a vă exprima recunoștința și deplina mea încredere.

Korpad, *Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.***On. Firmă.**

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu.

On. magazin de plane Triska, Cluj.

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu-ți exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e inecceptionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțumesc, că fără să-l văd și așez, m'ați satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.***Firma Triska Cluj.**

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat plăcerea generală. Vă mulțumim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțumit. Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint
asezor la sedria orfană comitatensă.

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțumiți și ne bucurăm că ne ai satisfăcut dorinței tuturor.

Mocs, 18 Aug. 1908.

Cu stimă
Madam Nagy Elek.

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă
Vád. Bécassy.

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neecceptionabilă, și pentru aceasta voiu recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.

Stim. D. J. Triska magazin de pianuri în Cluj.

Azi mi-a sosit pianul. Sunt foarte mulțumit atât cu expunerea lui, cât și cu tonul și organizația internă. Primește Dle Triska mulțumirile mele, că m'ai făcut să ajung la un fabricat atât de bun. În alăturare îți trimit frachtul. Pianul de altfel a sosit fără nici o zgărietură măcar.

M.-Igen, 9 Iulie 1907.

Cu stimă

Ikrich Arnold pretor.**Dlul J. Triska, mare magazin de pianuri în Cluj.**

Cu pianul cumpărat dela on. Firmă, în cea mai completă măsură sunt mulțumit. Tonul e curat și sonor, și pe lângă că e destul de tare, e și plăcut. Stimul e și acum, după jumătate an atât de neecceptionabil, că nu am observat încă lipsa stimulării de nou. Pe baza acestor experiențe, pot recomanda firma pianurilor ori și cui.

Marosujvár, 27 Aug. 1908.

Borbély János
m. kir. mázsatiszt.

Dlul J. Triska, Loco.

Pianul numit „Wierth” cumpărat dela D-ta m'a satisfăcut în toată privința.

Cluj (Kolozsvár) 21 Sept. 1908.

Idrányi Gábor
major de artilerie.

Stim. D. J. Triska Cluj.

Pianul cumpărat la Dv. a sosit în pace și nevătămat. După așezarea lui l-au examinat și probat cunoșcătorii și amatorii de pian, și cu toții suntem îndestulați, atât în privința prețului, cât mai vărtos a tonului sonor și intensiv.

Szilágysomlyó, 17 Sept. 1908.

Cu stimă *vád. madam Bagy Samuel.***Marelui mag. de pianuri J. Triska Cluj.**

La șirele adresate mie cu plăcere vă anunț, că pianul scurt, cumpărat dela Dv. în 1907, în toate privințele s'a dovedit pe deplin corespunzător. Fetia noastră în vârstă de 14—15 ani, care de mai mulți ani învață, cântă la el cu multă desfătare, totdeauna spre marea noastră bucurie și mulțumire.

Dej, 21 Aug. 1908.

Páll
jude de tribunal.

On. Dle!

Cu pianul procurat dela D-ta, de un exterior estetic, sunt pe deplin mulțumit. Pentru tonul plăcut, frumos și puternic, recomand ori-și-cui firma D-tale.

Bistrița (Beszterce) 20 Aug. 1908.

Madam Garabet Bálint.

O. D. J. Triska Cluj.

După folosință de un an, sunt mulțumit cu pianul numit Wirth, cumpărat dela D-ta. Tonul fin, trăinicia corzilor, estetica externă, dar în deosebi construcția solidă internă ridică pianul și peste cele alese la locul prim. Deci, atât pentru calitățile acestea, cât și pentru îngrijirea și jingășia cu care sunteți la împachetarea și spedarea pianurilor, Vă exprim deosebita mea recunoștință.

Deva, 19 Aug. 1908.

Hajduczy József
director de bancă.

Este foarte importantă

pentru bolnavi și reconvalescenți folosirea excelentului întăritor de mușchi și oase

pesmetul nutritiv Tropon (Tropon Nähr-Zwieback)

pregătit din albuș de ou. —

— Se află de vânzare la: —

FRIEDRICH SCHIEB
Sibiu — Nagyszeben
— Elisabethgasse Nr. 12. —

E o noutate
de senzație
pentru
menagere!

măngălăul meu patentat

care face revoluție în menagi și devine indispensabil în orice casă. Inmanuarea lui e simplă și ușoară, încât îl poate inmanua și o oboasă și o fetiță de 14 ani.

Măngălăul meu nu rupe rufe, se — lucrează cu el curat și frumos. —

Il expedează inventatorul

KELEMEN MÁRTON
strungar artistic

— Győr, Andrassy-ut 24. —

— Catalog gratuit și porto-franco. —

Decorat cu medalie de Argint la Expoziția Română, București 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoți, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut subscrișul, depozitul meu cu tot felul de

• Pălării preoțești •

pe cari la comandă, le trimet ori și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. In deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce față. Cu permisiunea Domniei Sale l-am și numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest drăgălaș model.

Tot odată fac cunost Onor. Cler Român, că acest adevăratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme al face acest model ci numai mie singur, cumpărând dela alte firme străine aceste pălării va fi numai imitații atât în calitate cât și în format. **Prețul 9 cor. 40 fil.**

Pălării preoțești linse calitate fină 7 cor. Cutia și porto 1 cor. 20 fil., trimit ori și unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, și momentan restitui paralele.

Fesuri preoțești pentru iarnă, prețul 5 cor.

In speranță că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, și va cumpăra mai bucuros dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă.

A. Meșotă,
pălărier român.

Brașov, str. Orfană 3.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

TH. SCHMIDT — mal nalte —
väd. Fried. Klein
fabrică de parasoale in
Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse 7.

Mare asortiment de
**parasoale, ploiere,
și entuotcas**
(pentru ori-ce ocaziune) dela
cele mai ieftine până la cele
mai fine. Magazin bine asortat
de materii de mătăsă pentru
umbrele și ploiere, jumătate-
mătăsă și bumbac de calitate
excelentă pentru pregătirea și
și îmbrăcarea lor.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

Prețuri ieftine

Serviceiul culant.

GEORG MÜLL & BRUDER,
lăcătar mașinist și de edificii în
ZEIDEN — FEKETEHALOM.
(Lângă Brașov).



Avem un atelier bogat asortat și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă. Primesc ori-ce fel de construcții aparținătoare acestei branșe, precum: tot-felul de lucrări de edificii, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare, și balcoane, geamlăcuri, uși ferestrii de fier, îngrădiri de fier la morminturi, fântini săritoare și ori-ce lucrări de fier și de bas-relief. Apoi executăm tot-felul de îngrădiri cu sîrmă, saltele de sîrmă la pat (madrașuri), și primim spre renovare tot felul de mașinării economice, executate prompt, perfect, estetic și cu prețurile cele mai moderate.

Tot felul de mașinării economice de la noi se pot procura în cele mai avantajoase condițiuni. Comandele din provincie se execută prompt.



Fondată la 1870. Fondată la 1870.

— Edificător de altare și iconostase bisericesti. —

Komáromi László
Rákospalota (l. Budapesta) Str. Főut 49.



Edifică și aranjază pe deplin:
**altare, iconostase, icoane, statuie, strane,
amvoane, scaune (bănci) biericești, ș. a.**

Renovez pe deplin, ori ta parte bisericile pe lângă prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască a compara preliminarile mele cu ori-care din străinătate.